

بیش از ۷ میلیون فلسطینی در کشورهای پیرامون رژیم صهیونیستی زندگی می‌کنند

وحشت اسرائیل از حماس ۲

سید مهدی طالی خبرنگار گروه جهان‌شهر

جمعیت فلسطینیان ساکن اطراف مرزهای فلسطین بیشتر از جمعیت آنها در داخل فلسطین است. بسیاری از آنها در فاصله چند ده کیلومتری سرزمین‌های اشغالی در اردن، سوریه و لبنان زندگی می‌کنند و به شدت تحت تاثیر گروه فراگیر حماس‌اند. نباید از یاد برد تا پیش از آزادسازی غزه از دست صهیونیست‌ها در سال ۲۰۰۵، مرکز اصلی فعالیت‌های حماس در اردن و سپس در سوریه قرار داشت. حماس در مدتی که در غزه علیه صهیونیست‌ها کمتر وارد درگیری می‌شد، از لبنان به سمت سرزمین‌های اشغالی راکت پرتاب می‌کرد و از طریق سوریه و لبنان درحال افزایش مسلح‌سازی کرانه باختری بود. همین امر باعث شد تقریباً نیمی از ارتش رژیم مجبور به استقرار در این منطقه شوند. این مساله نشان می‌دهد در کنار عامل جمعیتی و تاریخی که باعث شده بودند حماس در محیط پیرامونی فلسطین به شدت فعال باشند، حتی در زمان به قدرت رسیدن در غزه، این گروه محیط پیرامونی را برای تشدید تنش با صهیونیست‌ها انتخاب کرده بود.

این حضور باعث شده تا رژیم صهیونیستی در موقعیتی سخت در منطقه قرار گیرد؛ هرچند مقامات تل آویو مدعی بودند مانع از فعالیت حماس به ویژه در لبنان خواهند شد، اما وضعیت منطقه نشان می‌دهد آنها در این اقدام ناموفق بوده‌اند. حماس برای نزدیک به سه دهه در کشورهای پیرامونی فلسطین اشغالی فعالیت کرده و تاکنون در دو کشور از سه کشور واقع شده در پیرامون، علیه رژیم دست به عملیات زده و با راکت به مواضع صهیونیست‌ها حمله کرده است. امروز در جنگ، صحبت از ورود گروه‌های مقاومت به جنگ است اما به نظر می‌رسد پیش از هر چیز، حماس و گروه‌های مقاومت فلسطینی با استفاده از محیطی که گروه‌های مقاومت منطقه‌ای در اختیار آنان قرار داده‌اند، علیه صهیونیست‌ها وارد عمل خواهند شد. به نظر می‌رسد «حماس پیرامون» می‌تواند قدرت بیشتری از «حماس مرکز» داشته باشد؛ چه اینکه حماس مرکز در کرانه باختری زیر ضربه است و در غزه در عین آزادی عمل زمینی از طریق هوایی و محاصره تحت فشار قرار گرفته اما حماس پیرامون ضمن بهره‌گیری از جمعیت بالا، تحت پوشش و پشتیبانی محور مقاومت قرار داشته و با معضل کمبودی که حماس مرکز با آن مواجه است، روبه رو نیست.

پایگاه عظیم جمعیتی حماس پیرامون

جمعیت ۷٫۷ میلیون نفری فلسطینیان ساکن در کشورهای پیرامون فلسطین، یک میلیون نفر بیشتر از جمعیت ۷ میلیونی فلسطینیان در داخل سرزمین‌های اشغالی است؛ ۱۰ درصد بیشتر. در برابر جمعیت ۳٫۱ میلیون نفری کرانه باختری، ۲٫۱ میلیون نفری در غزه و ۱٫۶ میلیون نفری فلسطینیان در سرزمین‌های ۱۹۴۸ که همگی در محیط سرزمین فلسطین واقع شده‌اند، اردن ۶۷ میلیون نفر، سوریه ۵۷۵ هزار نفر و لبنان ۴۸۹ هزار نفر، فلسطینی و فلسطینی تبار را در خود جای داده‌اند؛ کشورهایی که جزئی از شامات بوده و مراکز جمعیتی شان با مرکز جمعیت فلسطین در نیمه شمالی این سرزمین مجاورت دارد. جالب آنکه ۶٫۷ میلیون فلسطینی تبار در اردن واقع شده‌اند

که مراکز جمعیتی اش به طور میانگین در فاصله ۵۰ کیلومتری مرزهای فلسطین اشغالی واقع شده است. این جمعیت باعث شده تا مقامات تل آویو فراتر از سرزمین فلسطین با حماس در اطراف مرزها نیز مواجه باشند.

چرا حماس در جوامع فلسطینی فراگیر می‌شود؟

حماس یکی از گروه‌های پرشمار دارای گرایش‌ات اخوانی در جهان اسلام است. گرایش اخوانی به دلیل برنامه‌ریزی‌های مختلف و نگاه چندبعدی، قابلیت فراگیری بیشتری نسبت به دیگر گروه‌های اسلام‌گرا به ویژه گروه‌های «جهادی» دارد. این مساله در داخل غزه نیز برجسته است. حماس با دیدگاه اخوانی خود طرفداران بسیاری داشته و در جامعه حضوری آشکار دارد. اما جهاد اسلامی که آن نیز ریشه در جهاد اسلامی فلسطین داشته و جنبشی در جهان اسلام است، پیروان محدودتری دارد و دستورکارش نیز متمرکز بر جهاد با دشمنان است. گروه‌های اخوانی اما در کنار جهاد با دشمنان به امور فرهنگی و معیشت مردم نیز توجه دارند. بر همین اساس حماس فراگیری گسترده‌ای در جوامع فلسطینی یافته و به دلیل موفقیت‌هایش در غزه و درگیری مداوم با صهیونیست‌ها، از رشد روزافزون اعتبار نیز برخوردار شده است. حماس با استفاده از این اعتبار روبه رشد، خود را در تمام اجتماعات فلسطینی نشین که تقریباً تمام آنها در کشورهای اطراف فلسطین به جز مصر حضور دارند، گسترش داده است. جمعیت فلسطینی تبار این کشورها تقریباً برابر با جمعیت فلسطینیان داخل سرزمین فلسطین است.

تلاش برای خنثی‌سازی حماس در پیرامون فلسطین

تلاش برای خنثی‌سازی فعالیت‌های حماس در کشورهای پیرامون فلسطین، شامل فشار بر دولت‌ها برای ممنوعیت فعالیت حماس، دستگیری اعضای این گروه، اخراج رهبران‌ش و مواردی از این دست بوده است. در حوزه ترور، مشهورترین اقدام مسموم کردن خالد مشعل در اردن در ۳ مهر، ۱۳۷۶ (۲۵ سپتامبر ۱۹۹۷) است؛ هرچند اردن مأموران موساد را دستگیر کرده و تل آویو را مجبور کرد پادزهر سم به کار گرفته شده را برای زنده ماندن مشعل در اختیار این کشور قرار دهد، اما امان تنها دو سال بعد در سال ۱۹۹۹ حماس را از اردن اخراج کرد تا این گروه عملاً به سوریه برود. دولت دمشق در سال ۱۹۸۲، تقریباً دو دهه قبل از این تاریخ، اخوان‌المسلمین سوریه را در وقایعی که ۴۰ هزار کشته در پی داشت سرکوب کرده بود، اما با این حال به دلیل اشتراک در مبارزه با رژیم، پذیرای حماس شد.

هنگامی که توطئه علیه دولت سوریه در ۶ بهمن سال ۱۳۸۹ (۲۶ ژانویه ۲۰۱۱) کلید خورد، مقامات حماس موضعی منبهم اتخاذ کردند اما در ادامه به جبهه مخالفان دولت سوریه متمایل شدند، به گونه‌ای که در آخرین ماه‌های سال ۱۳۹۰ چراغ‌های دفتر حماس در دمشق همچنان روشن می‌شدند، اما رهبر سرشناسی در آن حضور نداشت. خالد مشعل به دوحه پایتخت قطر نقل مکان کرده بود و عملاً در جبهه مخالفان قرار گرفته بود، اسماعیل هنیه‌امور غزه را با کمک قطر و ترکیه رتی و فتی کرده و گوش به فرمان دوحه و آنکارا قرار داشت و روز ۵ اسفند ۱۳۹۰ (۲۴ فوریه ۲۰۱۲) در جریان یک سخنرانی عمومی، از معترضان سوریه حمایت کرد. موسی ابومرؤق دیگر عضو ارشد حماس

نیز روز ۷ اسفند ۱۳۹۰ (۲۶ فوریه ۲۰۱۲) به خیرگزار ی آسوشیتدپرس گفت حماس از معترضان حمایت کرده و مخالف اقدامات نیروهای امنیتی سوریه است. این اظهارات لفظی و خروج عملی از سوریه در کنار

سفرهای بی‌پایه و گرم گرفتن حماس با کشورهای مخالف محور مقاومت نشان می‌داد آمریکا و صهیونیست‌ها در ضربه به پایگاه‌های پیرامونی حماس در اطراف فلسطین، موفقیت دیگری کسب کرده‌اند. در اردن پس از اخراج حماس، دولت این کشور ایجاد انشقاق در اخوان‌المسلمین اردن را پیشگیری کرد. این گروه در دهه ۱۳۹۰ (۲۰۱۰) دچار گسست شد که در وهله نخست به شکل‌گیری «بناک عمل‌زمزم» و سپس جدایی گروهی با عنوان «جمعیت اخوان‌المسلمین» از گروه اصلی اخوان‌المسلمین اردن منتهی شد.

حماس در اردن

اواخر دهه ۱۳۷۰ (۱۹۹۸) سایت پناهندگان سازمان ملل در گزارشش با عنوان «اردن؛ حماس: فعالیت‌ها، قدرت آن، روش‌های جذب نیرو و موضع دولت در قبال آن» به فعالیت‌های حماس در خاک اردن پرداخت. در بخشی از این گزارش که از مصاحبه با یک محقق پژوهش‌های معاصر در امان اردن در تاریخ ۴ آبان ۱۳۷۷ (۲۶ اکتبر ۱۹۹۸) صورت گرفته، آمده است: «به‌طور رسمی، حماس هیچ سازمانی در اردن ندارد، اما یک دفتر اطلاعات دارد. حماس درواقع تحت حمایت جامعه اخوان‌المسلمین در اردن، یک سازمان قدرتمند در جهان عرب است. علاوه بر انتشار اطلاعات، اعضای حماس در ارتباط با انتقال سلاح به کرانه باختری برای عملیات نظامی علیه اسرائیل توسط پلیس اردن دستگیر و بازداشت شده‌اند.» در بخش دیگری از این گزارش، سردبیر روزنامه انگلیسی‌زبان جردن تایمز در جریان مصاحبه به گزارشگرگن می‌گوید: «حماس زیرساختی در اردن برای حمایت از سازمان مادر در کرانه باختری و غزه دارد. در واقع، شعبه اردن «بنجره حماس از کرانه باختری و غزه روی جهان است.» با این حال وی تأکید می‌کند، حماس در داخل خاک اردن فعالیت مستقیم نظامی ندارد؛ چیزی که به معنای متوقف بودن نقل و انتقال سلاح نیست و بیشتر نشان می‌دهد حماس از طریق خاک اردن اقدام نظامی علیه صهیونیست‌ها ترتیب نداده است.

با این حال او توقف این فعالیت‌ها را پس از برنامه‌ریزی و هدایت چند بمب‌گذاری از مبدأ خاک اردن در فلسطین اشغالی می‌داند که منجر به فشار تل آویو و دستگیری چندتن از رهبران حماس شد. در جریان این بمب‌گذاری‌ها که به طور مداومی ادامه داشتند، تعداد کشته‌های رژیم از ۴۴۵ نفر در سال ۱۹۹۵، به ۸۳۷ نفر تا ژوئن ۱۹۹۶ رسید. این بمب‌گذاری‌ها بر تل آویو و شهر قدس متمرکز بودند. با وجود محدودیت و درنهایت اخراج رهبران حماس در اواخر دهه ۱۳۷۰، حماس نه‌تنها در اردن متوقف نشد بلکه به لحاظ سیاسی و حتی نظامی رشد کرد؛ گرچه از این به بعد امور نظامی بیشتر به نقل و انتقال سلاح مرتبط بود. «نائل مصلحه» یکی از چهره‌های قدیمی اخوان‌المسلمین اردن که به گفته خود به دلیل تسلط نیروهای حماس به گروه متبوعش از آن خارج شده در گفت‌وگویی با اندیشکده بروکینگز در ۱۸ بهمن ۱۳۹۵ (۱۶ فوریه ۲۰۱۷) منتشر شده می‌گوید حماس پس از استقلال سازمانی از گروه‌های مادراخوانی، به دنبال یک پایگاه بزرگ بود و در خلال دهه ۲۰۰۰ و به ویژه اوایل دهه ۲۰۱۰، اردن را برای این کار انتخاب کرد، زیرا تقریباً ۶۰ درصد اردنی‌ها ریشه فلسطینی داشتند. به گفته او اخوان‌المسلمین اردن ضمن ارتباط خوب با دولت به منابع مالی و سیاسی قابل توجهی دسترسی داشت و حماس

می‌توانست به جای حضور مستقیم، در بدنه اخوان‌المسلمین اردن نفوذ کند. حماس و دیگر گروه‌های فلسطینی، آن‌گونه که منابع رسانه‌ای غرب ادعا می‌کنند و شواهد میدانی از جمله تشدید حملات فلسطینیان در کرانه باختری آن را تایید می‌کند، جریانی از انتقال سلاح به این منطقه راه انداخته که منشأ آن کشورهای عراق و سوریه است.

سوریه و لبنان

رهبران حماس پس از آغاز بحران سوریه و خروج از این کشور طی سال ۲۰۱۲، ساکن ترکیه و قطر شدند. با این حال این دلدادگی، بسیار زودگذر بود و آنکارا با توسعه روابط خود با رژیم، به مرور از سال ۲۰۱۵ فعالیت‌های مقامات حماس در ترکیه را محدود کرد تا کار به قفل شدن عملی این گروه برسد. از این رو بدنه اصلی حماس ناگزیر از مهاجرت به لبنان شدند. در این برهه تقریباً هیچ کشوری به حماس اجازه فعالیت‌های کامل را نمی‌داد، از جمله سوریه که از سمت آنها احساس خیانت می‌کرد. در چنین شرایطی تنها امکان حضور و فعالیت آزادانه و کامل در لبنان فراهم بود. این محدودیت و بن‌بست اما به نفع این گروه تمام شد زیرا لبنان به خاک فلسطین نزدیک‌تر بود، برخلاف ترکیه و قطر دارای جامعه فلسطینیان در اردگاه‌های آوارگان بود و گروه‌های فلسطینی به دلیل ضعف دولت مرکزی سابقه چندین دهه فعالیت نظامی در آن را داشتند. مهم از همه آنکه یکی از بزرگ‌ترین، مجهزترین و توانمندترین شاخه‌های محور مقاومت یعنی «مقاومت لبنان»، وظیفه حمایت از حماس را برعهده می‌گرفت.

گروه‌های فلسطینی در ۸ دی ۱۳۹۲ (۲۹ دسامبر ۲۰۱۳) برای نخستین بار از خاک لبنان پس از جنگ ۲۰۰۶ به سمت فلسطین اشغالی و راکت پرتاب کردند؛ هرچند هیچ گروهی مسئولیت آن را برعهده نگرفت. مدت‌ها بعد و با احیای روابط با محور مقاومت، نخستین حمله با عامل مشخص، در شامگاه ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۰ (۱۳ می ۲۰۲۱) صورت گرفت که در آن سه راکت از جنوب لبنان در حین جنگ ۱۱ روزه می ۲۰۲۱ توسط حماس به سمت سرزمین‌های اشغالی پرتاب شد. در ۱۷ فروردین سال جاری (۶ آوریل ۲۰۲۳) نیز ۳۴ راکت در پاسخ به تجاوز صهیونیست‌های افراطی به مسجدالاقصی، به سمت شمال فلسطین اشغالی پرتاب شد. در کنار حملات راکتی، در چندین نوبت مبارزان فلسطینی در جریان جنگ «طوفان الاقصی» نفوذهای مسلحانه به شمال سرزمین‌های اشغالی ترتیب داده‌اند که در اولین نفوذ که در سومین روز جنگ (۱۷ فروردین) انجام شد، معاون تپ ۳۰۰ رژیم به همراه چند صهیونیست دیگر به هلاکت رسید. حماس در اواسط سال ۱۴۰۱ دمشق را نیز به طور رسمی بازسازی کرد. این بازسازی به سرعت مواهب خود را نشان داد و در ۲۰ فروردین سال جاری (۹ آوریل ۲۰۲۳) سه راکت از سمت سوریه به رژیم شلیک شد. در ۲۲ مهر ماه و در حین جنگ نیز، یک راکت دیگر به سمت صهیونیست‌ها پرتاب شد تا در تل آویو این هراس ایجاد شود که در صورت گشوده شدن جبهه غزه، نه‌تنها لبنان، بلکه

دهای جهنم از سمت سوریه نیز علیه صهیونیست‌ها گشوده خواهد شد.

پس از ۷ سال، سفر نخست‌وزیر استرالیا به چین

نخست‌وزیر استرالیا با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد که برای دیدار با رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر چین اوایل ماه نوامبر به چین سفر خواهد کرد. به گزارش مهر به نقل از رویترز، آنتونی آلبانیزی اعلام کرد که از ۴ تا ۷ نوامبر به چین سفر می‌کند تا با شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور و لی چیانگ، نخست‌وزیر چین دیدار و گفت‌وگو کند. اعلام سفر نخست‌وزیر استرالیا به پکن و شانگهای نخستین سفر یک مقام استرالیایی به چین از سال ۲۰۱۶ تاکنون است. سفر نخست‌وزیر استرالیا به چین پس از آن اعلام می‌شود که دیروز شنبه وزارت بازرگانی چین اعلام کرد دو طرف برای حل و فصل مناقشه بر سر سرعنه کالاهای یکدیگر به توافق رسیدند. احیای روابط با چین که چند سال است به علت اختلاف‌ها بر سر مسائلی مانند شرکت مخابراتی هواوی، جاسوسی و همه‌گیری کرونا تیره شده، از سال ۲۰۲۲ اولویت اصلی آلبانیزی بوده؛ سالی که قدرت را در استرالیا به دست گرفته است.

صنعا: کشتی‌های اسرائیل را می‌زنیم

نخست‌وزیر دولت پیشرو امور در یمن تهدید کرد که اگر حمله صهیونیست‌ها به غزه ادامه پیدا کند، کشتی‌های اسرائیلی در دریای سرخ هدف قرار خواهند گرفت. به گزارش فارس، عبدالعزیز بن حبتور تأکید کرد که صنعا با تمام توان، به کشتار مردم غزه توسط رژیم صهیونیستی پاسخ خواهد داد. وی با اشاره به اینکه سرویس‌های جاسوسی غربی و آمریکا، رژیم صهیونیستی را ایجاد کرده‌اند، گفت: «آنان این‌گونه وانمود کردند که ارتش اسرائیل، چهارمین ارتش جهان است و هیچ‌گاه شکست نمی‌خورد، ولی همه این ادعاها، دروغ است.» وی خطاب به کشورهای سازشکار عرب هم گفت: «سازشکاران پس از اینکه ضعف و شکست رژیم صهیونیستی را مشاهده کردند، دیگر منتظر چه چیزی هستند؟ این مقام یمنی تأکید کرد آمریکایی‌ها موشک‌ها و پهپادهایی را که سه سمت فلسطین اشغالی شلیک شده بودند، رهگیری و بخشی از آن را سرنوگون کردند، ولی شماری به هدف برخورد کردند.

روایت وزیر دفاع آمریکا از دشواری حمله به غزه

وزیر دفاع آمریکا با توصیف آمادگی حماس برای حمله زمینی رژیم صهیونیستی به نوار غزه و تجربه خود در نبرد با داعش، تأکید کرد: «این حمله به دلیل شبکه زیرزمینی تونل‌هایی که حماس در طول زمان ساخته است، ممکن است بسیار دشوارتر باشد.» به گزارش ایرنا، لوید آستین در گفت‌وگو با شبکه‌ای بی‌سی‌نیز آمریکا با بیان اینکه در صورت حمله زمینی اسرائیل به نوار غزه، ممکن است جنگ ماه‌ها طول بکشد، تأکید کرد: «تصور می‌کنم که شما شاهد مبارزه‌ای خواهید بود که تا تعداد زیادی بمب‌های دست‌ساز، تله‌های انفجاری زیاد و فقط یک فعالیت واقعا کوبنده مشخص می‌شود.» آستین در پاسخ به سوالی درباره حملات موشکی احتمالی حزب‌الله لبنان به مواضع رژیم صهیونیستی گفت: «تنها چیزی که می‌توانیم روی آن تمرکز کنیم، کمک‌های امنیتی نظامی به اسرائیل است. ما هر روز با مقام‌های اسرائیل در تماس هستیم و سعی می‌کنیم امنیت آنها را افزایش دهیم.»

حزب‌الله: نصرالله مستقیما نبرد را مدیریت می‌کند

یک مسئول حزب‌الله با اعلام اینکه سید حسن نصرالله به دقت همه تحولات جنوب لبنان و نوار غزه و تقابل با دشمن صهیونیستی را پیگیری می‌کند، تأکید کرد عدم حضور دبیرکل حزب‌الله در رسانه‌ها بخشی از مدیریت نبرد است و هر زمان لازم باشد، سخنرانی می‌کند. به گزارش تسنیم، حسن فضل‌الله اعلام کرد که رزمندگان حزب‌الله در جنوب لبنان با ارتش دشمن صهیونیستی مقابله کرده و تلفاتی را به صفوف نظامیان صهیونیست وارد کردند. وی درباره مواضع سید حسن نصرالله، دبیرکل حزب‌الله درباره عملیات طوفان الاقصی و اینکه او چرا تا این لحظه اقدام به سخنرانی نکرده اظهار داشت سید نصرالله هر لحظه تحولات جنوب لبنان و غزه را دنبال می‌کند و همراه با فرماندهان میدانی مقاومت بر مدیریت نبرد نظارت دارد. فضل‌الله تأکید کرد: «من به خانواده‌های شهدا ابلاغ کردم سید حسن نصرالله گفته همه شهدا فرزندان او هستند.»